

Forløb: Oldtidskundskab – brug fortiden til at skabe værdi i nutid og fremtid

1: Planlægning/overvejelser

Forløbet tager udgangspunkt i en moderne problemstilling, nemlig om vi danskere er engagerede i vores demokrati. Formålet med den innovative proces er at give eleverne et mindset om, at man kan bruge fortiden til at forbedre nutiden og fremtiden. At man altså kan finde svar eller inspiration til en ny løsning ved at søge tilbage i tiden. Det er her oldtidskundskab kan bibringe innovationstanken noget brugbart.

Det er vigtigt at læreren lægger vægt på, at eleverne i deres udfordringer og løsninger bruger, hvad de har fået viden om fra forløbet om demokratiet i antikken.

Opbygning

Første modul bruges på en lektie, hvor eleverne har stillet tre spørgsmål i deres omgangskreds, familie, venner og bekendte. I dette modul bliver eleverne sat ind i, at de skal bruge deres viden fra forløbet til at finde en innovativ løsning på en udfordring inden for vores demokrati. I dette modul sættes eleverne også ind i et mindset om at gøre brug af fortiden til at forbedre nutiden og fremtiden.

Herefter følger et for oldtidskundskab klassisk tekstforløb, hvor udvalget af tekster omhandler antikkens tanker om demokrati og styreform, så at eleverne får et fagligt fundament at bygge deres løsninger på. Elevernes innovative løsningsforslag bliver bedre, når de forankres i en solid faglig viden.

De sidste to moduler rummer det innovative element. Eleverne arbejder her med de første to faser – forberede og forstå deres udfordring og løsning. Det er det, de kommer til at præsentere i evalueringen af forløbet. Det vil sige, at eleverne ikke kommer til at arbejde med formgivning og endelig udførelse af deres projekt i oldtidskundskab. Dette valg er truffet ud fra, at vi i oldtidskundskab ikke kan bruge mange moduler, der ikke er kernefaglige, hvis vi skal gennem vores stof.

Den innovative arbejdsform

Læreren kan, om nødvendigt, sætte sig ind i den innovative arbejdsform ved at læse [Design To Improve Life](#) .

I dette forløb er brugt følgende øvelser fra [The Teacher's Guide](#) "Design To Improve Life".

- Open Space

side 73-74

- Formation of teams side 75-76
- Mindmap side 77-78
- Persona (målgruppe) side 91-94
- Storytelling side 135-136
- SumUp side 139-149

Open Space seancen kan strammes op, så læreren kan styre processen til, at eleverne forholder sig til det faglige oplæg. Dvs. det ikke er en helt fri innovativ proces. Ønsker man en friere proces, skal man lade eleverne vælge alle ord, og lade eleverne frit sammensætte de ord de vælger.

De sedler med ord, læreren laver, får en farvet prik for den kategori, de tilhører. Fx:

- Rød prik for antik kilde. Så ligger der sedler med de antikke kilder, der er blevet læst i forløbet: Platon, Herodot, Xenofon, Sparta, Thukydid, Cicero osv.
- Blå prik for målgruppe: fx unge, kvinder, mænd, alle, der er valgberettigede, borgere, der ikke er medlem af et parti, hele den danske befolkning , gymnasieelever osv.
- Gul prik: fx kampagne, lovvedtagelse, afstemning, demokratisk debat.
- Blank – det er alle de ord, eleverne selv bidrager med i deres individuelle brainstorm.

Når eleverne efterfølgende skal lægge ordene i bunker, skal hver bunke have mindst én seddel med rød prik, kun én seddel med blå prik, kun én seddel med gul prik. Hver bunke må maks. bestå af 6 sedler.

Arbejdsformer

Gruppedannelse: Ideelt skal eleverne nøje undersøge de enkelte bunker af ord og placere sig der, hvor de synes, det er mest interessant. Men det tager tid, og elever har en tendens til at vælge ud fra, hvem de gerne vil arbejde sammen med mere end ud fra interesse på ordsammensætningen. Derfor foreslås følgende: Lad eleverne trække et nummer. Hver bunke af ord har også et nummer. På den måde dannes grupperne.

Forløbet lægger vægt på læseteknikken "læseformål", og at eleverne lærer at overskue og strukturere større stofmængder. Samtidigt inddrages it fx i form af wikier og podcast, for at bringe nogle moderne formidlingsmedier ind i arbejdet med de antikke kilder.

Indhold og materialevalg

Oversigt over tekster og læseformål:

Modul	Tekster	Læseformål
1	<p>”Det oldgræske demokrati” og ”Det athenske demokrati”, fra Mogens Herman Hansen, ”Demokratiets Historie – fra Oldtid til Nutid”, side 22-28</p>	<p>Definere de faglige begreber, der står fremhævet i teksten, fx polis, demos, boulé.</p>
2	<p>1: introduktionen til Herodot og ”Forfatningsdebatten” side 25-27 i ”Kilder til Demokratiet i Athen”.</p> <p>2: Herodot, ”Forfatningsdebatten mellem de tre persiske stormænd”, side 73 – 77, ”Kilder til Demokratiet i Athen”.</p>	<p>Hvorledes præsenteres de tre overordnede styreformer af Herodot: demokrati, oligarki og monarki.</p>
3	<p>1: læs introduktionen til Thukydid: Perikles’ Gravtale, side 27-30 i ”Kilder til Demokratiet i Athen”</p> <p>2: Thukydid ”Perikles’ Gravtale” side 77-86 i ”Kilder til Demokratiet i Athen”</p>	<p>Fokus på hvilke ord, der bruges i forbindelse demokrati og hvilke ord, der bruges om andre styreformer, samt hvilke antiteser der stilles op</p>

4	<p>1: "Lakedaimoniernes Statsforfatning" + den korte introduktion, side 107 – 108 + 113-119</p> <p>2: Xenofon "Dialog mellem Perikles og Alkibiades", side 93-95 i "Kilder til Demokratiet i Athen".</p>	<p>1: Hvorledes skiller den spartanske samfundsorden sig ud fra hvad vi kender til i dag?</p> <p>2: Hvorledes bruges dialogen af henholdsvis Alkibiades og Perikles?</p>
5	<p>1: "Oversigt over faktiske, men forfejlede forfatningstyper" 8. bog 543a-545c Fra "Platon" af Mogens Herman Hansen, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 2013</p> <p>2: "Om demokrati" 8. bog, 556e-62a fra "Kilder til demokratiet i Athen"</p>	<p>1: Læseformål: Hvilke svagheder har de beskrevne forfatningstyper og i hvilken rækkefølge nævnes de?</p> <p>2: Læseformål: Hvorledes karakteriseres demokratiet – hvilke ord bruges til at beskrive demokrati og hvilke ord bruges i forbindelse med oligarki?</p>
6	<p>1: "2. Aristoteles", Side 30 – 33 i "Demokratiets historie – Fra oldtiden til nutiden".</p> <p>2: Aristoteles – Statslæren – om demokrati, (6. bog, 1316b30 – 1318b1)</p>	<p>1: Stil tre spørgsmål ud fra teksten til dine klassekammerater.</p> <p>2: Hvad karakteriserer henholdsvis de positive og de negative varianter af de tre klassiske styreformer?</p>

7	<p>1: "3. Polybios + Demokrati i Hellenistisk og romersk tid", side 33 – 35 i "Demokratiets Historie – fra Oldtiden til Nutiden".</p> <p>2: Polyb, "Styreformernes kredsløb", VI 4-10 fra "Antikkens Styreformer til Debat" v. Erik Christensen, Gyldendal 1978</p> <p>3: "Rom og Middelalderen", side 37 – 39 i " Demokratiets Historie – Fra Oldtiden til Nutiden"</p> <p>4: 4: "De Re Publica" § 42 - 70 af Cicero fra "Antikkens Styreformer til Debat" v. Erik Christensen, Gyldendal 1978, side 72-73</p>	<p>1: Stil tre spørgsmål ud fra teksten til dine klassekammerater.</p> <p>2: I hvilken rækkefølge nævnes de enkelte styreformer? Hvilke styrker og svagheder har de enkelte styreformer?</p> <p>4: Hvorledes Cicero forholder sig til de tre klassiske styreformer</p>
8	<p>"De Re Publica" § 42 - 70 af Cicero fra "Antikkens Styreformer til Debat" v. Erik Christiansen, Gyldendal 1978,</p>	<p>Hvilke elementer fra de klassiske styreformer fremhæver Cicero som henholdsvis en styrke og en svaghed – hvilke vil han gerne videreføre, og hvilke vil han gerne dæmpe?</p>
9	<p>1: "<u>Grundtvigs syn på demokratiet 1831 - 1866</u>"</p> <p>2: Salmen "<u>Oplysning</u>" fra 1839 af Grundtvig</p>	<p>1: Hvad er Grundtvigs tanker om henholdsvis: folket, de nationalliberale, enevælden, almuebevidsthed og folkebevidsthed samt grundloven?</p> <p>2: Hvad siges der om folket og om oplysning i digtet?</p>

10 +11	De innovative moduler	
--------	-----------------------	--

Perspektiverende materiale (forslag)

- [”Oplysning” salme af Grundtvig 1839](https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/nfs-grundtvig-oplysning-1839/) <https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/nfs-grundtvig-oplysning-1839/>
- ”Hvad er Demokrati?” Hal Kock 1945, Fra ”Kilder til Demokratiets Historie 1750 – 2000” af Mogens Herman Hansen, Museums Tusculanums Forlag 2005
- ”Hvorfor Demokrati” Alf Ross, 1946/1967, Fra ”Kilder til Demokratiets Historie 1750 – 2000” af Mogens Herman Hansen, Museums Tusculanums Forlag 2005
- ”Er du Athenienser eller Spartaner” af Peter Nedergaard, Berlingske 28. maj. 2016

Supplerende materiale (forslag):

- ”Demokratiets Historie – fra oldtid til nutid” side 19 – 39 af Mogens Herman Hansen, Museum Tusculanums Forlag 2012
- ”Kilder til Demokratiet i Athen” af Mogens Herman Hansen, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck 1994, Om Herodot, Thukydid, Xenofon, Platon og Aristoteles
- Minifordrag [”Demokrati og demokratisering”](#) (video) – DanmarksHistorien.dk, Aarhus Universitet
- [Video – M.H.Hansen ”Om den Græske Bystat”](#) - der er hele interviewet eller 4 små klip derfra med arbejdsspørgsmål – det anbefales at bruge de fire små klip.

Forløbet

1. modul: Introduktion til forløbet

Lektie: Undersøge eget, kameraters og familiemedlemmers forhold til demokratiet mellem valgperioder ved at stille tre spørgsmål. Hvis man synes det passer til klassen, kan eleverne sammen finde de tre spørgsmål de skal stille minimum fem personer i deres omgangskreds. Ellers kan disse tre spørgsmål stilles:

1. Hvor ofte deltager du aktivt i den offentlige debat mellem to valgperioder?
2. Hvor ofte eller hvordan er du politisk engageret mellem to valgperioder
3. Er du medlem af et politisk parti? Hvis ja: hvordan er du aktiv i det politiske parti? Hvis nej: hvorfor ikke?

I klassen:

1: Lad eleverne diskutere de svar de har fået i grupper af fire. I denne diskussion skal de komme frem til en opsummering af alle deres svar om, hvorledes det står til med engagementet i vores demokrati mellem to valgperioder. Deres opsummering skal de gemme, så de kan tage den frem igen sidst i forløbet.

Lad hver gruppe kort præsentere, hvad de kom frem til.

2: Læreren præsenterer selve forløbet: at de nu skal igennem en række antikke kilder om den debat og de tanker, der var i klassisk tid i Grækenland og i Romerriget. I den forbindelse forberedes eleverne på, at de sidst i forløbet skal arbejde innovativt med at finde løsninger på at få et større engagement og eller en anden form for engagement i vores moderne demokrati. Introducer og begrund dette med at man bruge fortiden til at forbedre/forstå nutiden og fremtiden. Giv gerne aktuelle eksempler.

3: Lad eleverne to og to læse om afsnittene "Det oldgræske demokrati" og "Det athenske demokrati", fra Mogens Herman Hansen, "Demokratiets Historie – fra Oldtid til Nutid", side 22-28. De skal særligt arbejde med at forstå, definere og sammenligne begreber og institutioner, som fx bystaten (polis), folkeforsamlingen (demos) og femhundredemandsrådet (boulé). Eleverne skriver de begreber, de har noteret sig, på en padlet, interaktiv tavle eller i klassens fælles dokument. Til slut er der en fælles opsamling, hvor eleverne sammenligner oldtidens institutioner med Danmarks politiske struktur.

Læseformål: At få defineret de faglige begreber, der står fremhævet i teksten, fx polis, demos, boulé.

2. modul: Herodot, "Forfatningsdebatten mellem de tre persiske stormænd", side 73 - 77

Lektien: Læs introduktionen til Herodot og "Forfatningsdebatten" side 25-27 i "Kilder til Demokratiet i Athen".

Læseformål med at læse "Forfatningsdebatten" er at få de tre overordnede styreformer defineret ifølge Herodot: demokrati, oligarki og monarki.

I klassen:

1: Lav en tekstanalyse af "Forfatningsdebatten mellem de tre persiske stormænd", side 73 - 77. Formålet med denne tekstanalyse er at eleverne kan beskrive de tre overordnede styreformer demokrati, oligarki og monarki med både de positive og de negative elementer fra hver af styreformerne.

2: Lad eleverne kommentere på følgende to udsagn fra teksten: (hvad er der på færde med den bedste, og hvorfor holder Daireios argument ikke, når Otanes forud har argumenteret, som han gør?)

"Selv det bedste menneske i verden ville ved at få tillagt en sådan magt blive sat ud af sine sædvanlige tankebaner. Den stadige medgang avler nemlig overmod hos ham, og misundelse sidder i os alle i blodet." (Otanes, §80)

"Noget bedre end en enkelt mand kan nemlig ikke tænkes, forudsat at han er den bedste" (Dareios, §82)

3: Hvilken styreform vinder magten, og hvilken styreform vinder friheden ifølge Herodots beretning? Hvorledes kan vi bruge dette som et argument for hvilken styreform Herodot ville foretrække?

4: Opsummering af hvilke argumenter for og imod de tre styreformer kommer frem i teksten. Kan eleverne se nogle af de elementer og argumenter i vores eget samfund, altså igen en sammenligning med i dag.

3. modul: Thukydid "Perikles' Gravtale" side 77-86

Lektie: læs introduktionen til Thukydid: Perikles' Gravtale, side 27-30 i "Kilder til Demokratiet i Athen". Læseformål: Hav fokus på hvilke ord, der bruges i forbindelse demokrati og hvilke ord, der bruges om andre styreformer, samt hvilke antiteser der stilles op.

Formålet med "Perikles' Gravtale" er at få et indblik i de elementer og værdier Perikles lægger vægt på som positive ved et demokrati. Det er også vigtigt, at eleverne bliver opmærksomme på denne tales idealisering af demokratiet og intentionen om at få athenerne til at støtte op om Athens rolle i den Peloponnesiske Krig med Sparta som hovedmodstander. Altså hvem er målgruppen, og hvad er intentionen? Hvorledes bruges Sparta til at understrege nogle positive træk ved Athen?

I klassen:

1: Ud fra lektien hjemme tages følgende spørgsmål op i klassen: Hvem var Perikles? Hvem var Thukydid? Var Thukydid tilhænger af demokratiet? Hvad var Sparta? Hvornår fandt den Peloponnesiske Krig sted? Hvad var det Deliske Søforbund? Hvad er baggrunden for talen?

2: Tekstanalyse af "Perikles' Gravtale" side 77-86: Fokus lægges på § 36 – 43. Giv eleverne denne opgave:

- Giv hver af ovenstående paragraffer en overskrift samt beskriv kort hvad der fremhæves som positivt i hver enkelt paragraf.
- Lav en liste med de antiteser der fremkommer i teksten – hvilke elementer og værdier kan vi fremdrage derfra?
- Hvilken intention havde Perikles med at holde denne tale?
- Lav en wiki om det portræt vi får af henholdsvis athenerne og lakedaimonierne/spartanerne ud fra denne tale. Lav endvidere en wiki om demokrati ud fra denne tale (inddel evt. klassen i grupper, hvor den enkelte gruppe skal skrive én af de tre wiki'er).

3: Hver gruppe læser deres wiki eller én af deres wiki'er op for klassen. Derefter opsummeres de demokratiske elementer og værdier i det athenske demokrati ud fra Perikles' synspunkt.

4. modul: Spartanernes Statsforfatning + Xenofon "Dialog mellem Alkibiades og Perikles"

Lektien: Læs §1, l. 1 -10 + §5 – 10 af "Lakedaimoniernes Statsforfatning" + den korte introduktion, side 107 – 108 + 113-119 (lektien er lidt lang, men de skal ikke dybdelæse).

Læseformål: hvorledes skiller den spartanske samfundsorden sig ud fra, hvad vi kender til i dag?

Plus Xenofon: Læseformål: Hvorledes bruges dialogen af henholdsvis Alkibiades og Perikles?

Formålet med "Spartanernes Statsforfatning" i uddrag er at give et lille indblik i hvor anderledes et samfund spartanerne havde, også fordi de var til inspiration for både Xenofon og Platon, og har en stor rolle i foregående tekst "Perikles' Gravtale".

Formålet med det lille tekstuddrag af Xenofon er at få en diskussion af, hvor vigtig dialog er, men også hvor vigtigt det er at holde en sober dialog samt at indlede til Platons dialogform.

I klassen:

1: Start modulet med en diskussion af de uddrag de har læst af "Spartanernes Statsforfatning" – sammenlign spartanerne med hvad eleverne indtil nu ved om Athen og sammenlign med Danmark anno 202X. Eleverne skal blive opmærksomme på Xenofons fascination af Sparta og Lykurg og intention med at skrive "Spartanernes Statsforfatning" som det fremkommer i § 1, l. 1-10.

2: Xenofon "Dialog mellem Perikles og Alkibiades", side 93-95 i "Kilder til Demokratiet i Athen". Læs evt. introduktionen til tekststykket, side 32-33 i "Kilder til Demokratiet i Athen", læs dernæst dialogen sammen i klassen. Giv eleverne denne opgave:

- Hvorledes er denne tekst bygget op? Kom her ind på Platons dialogform
- Hvorfor denne rækkefølge med tyrann, de få, folket?
- Hvilken svaghed i demokratiet sætter Alkibiades fokus på i dette lille tekstuddrag?
- Kommenter på "*Bare jeg dog havde kendt dig dengang, Perikles, da du virkelig var på toppen!*" (sidste sætning)
- Hvorfor har Xenofon mon valgt Perikles og Alkibiades som sine personer? Hvad repræsenterer de?

3: Introduktion til filosofisk politik – Platon, Aristoteles. Lad eleverne læse kapitlet "Filosoffernes kritik af demokratiet, 1: Platon", side 28 – 30 i "Demokratiets Historie – fra Oldtid til Nutid". Lad eleverne arbejde på at finde ud af, hvad Mogens Herman Hansen skriver filosofierne kritiserer, og hvad der kendetegner Platon.

5. modul: Platon – Staten, to uddrag fra 8. Bog

Lektie 1: "Oversigt over faktiske, men forføjede forfatningstyper" 8. bog 543a-545c Fra "Platon" af Mogens Herman Hansen, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 2013. Læseformål: Hvilke svagheder har de beskrevne forfatningstyper, og i hvilken rækkefølge nævnes de?

Lektie 2: "Om demokrati" 8. bog, 556e-62a fra "Kilder til demokratiet i Athen". Læseformål: Hvorledes karakteriseres demokratiet – hvilke ord bruges til at beskrive demokrati, og hvilke ord bruges i forbindelse med oligarki?

Lektie 3: Læs "Oversigt over faktiske, men forfejlede forfatningstyper" 8. bog 543a-545c, og besvar følgende spørgsmål: (Hvis det bliver for meget at de skal besvare spørgsmålene hjemme, kan timen begynde med spørgsmålene. Det bliver dog svært at nå det andet tekstuddrag af Platon).

(543a - d)

- Hvilke principper for det gode samfund opsummerer de?
- Hvorledes forholder statstype og mennesketype sig til hinanden ifølge teksten?

(544a - b)

- Hvor mange faktiske statsformer vil de se på?
- Hvad er formålet med denne undersøgelse?

(544c - e)

- Hvad er de fire statsformers navne og i hvilken rækkefølge nævnes de?
- Er der for jer noget overraskende i denne rækkefølge og i hvad der siges om dem?
- Hvad er den femte statsform?

(545a - c)

- Hvad kaldes den første af de fire forfejlede statsformer?
- Hvad er dennes svaghed eller fejl?

Formålet med at læse 1. uddrag af 8. bog Platons "Staten" er at give eleverne et indblik i hvordan Platon betragter sin egen samtid. Uddrag 2 viser Platons portræt af henholdsvis den demokratiske stat og den demokratiske samfundsborger.

I klassen:

1: Begynd modulet med enten en klassediskussion eller en diskussion i grupper af deres besvarelse af dagens lektie. Slut diskussionen af med at opsummere pointerne og diskutere følgende citat fra teksten: *"Er du klar over, at der nødvendigvis må være lige så mange mennesketyper, som der er typer af samfund? Eller mener du, at samfund opstår "af eg eller klippe"? Kommer de ikke af borgernes karakter, der får overvægt og trækker de andre ting med sig?"* (544d).

2: Læs dette før næste uddrag: I det efterfølgende af 8. bog beskriver Platon hvorledes den TIMOKRATISKE mand higer så meget efter HÆDER og ÆRE, at han glemmer at regere for samfundets bedste, men efter hvorledes han selv kan fremstå mest hæderfuld. I den yderste ekstrem i denne higen, går denne styreform over i OLIGARKI.

Den oligarkiske mands last og higen er PENGE - dvs. denne type mand vil regere samfundet således, at han vil få flest penge på bekostning af, at andre bliver fattige. Dvs. at denne mand og

dette samfund vil opfordre til forbrug, for på den måde at lokke svage sjæle til at forgælde sig, så pengene samler sig hos de få, der til gengæld beskrives som gnier (rene Joakim Von And typer). Dette knækker samfundet i en lille rig elite og en stor forarmet hob. På et tidspunkt bliver den store hob så forarmet, forgældet og undertrykt, at den gør oprør og derved opstår DEMOKRATIET.

Giv en introduktion til den næste tekst om, hvorledes demokratiet og den demokratiske mand beskrives: Hvad higer den demokratiske mand /det demokratiske samfund efter?

3: Læs teksten "Platon og 8. bog, 556e-562a om demokrati", og besvar følgende spørgsmål undervejs:

(556e)

- Hvorledes bruges billedet med sygdom til at forklare hvad der sker i samfundet?

(557a - e)

- Nævn de elementer der indgår i et demokratisk samfund (find de konkrete ord i teksten og skriv dem ned).
- Hvorledes skal man forstå billedet med det brogede tæppe fuld af farverige mønstre?
- Hvilken tone synes I der er i beskrivelsen af demokratiet, når Sokrates kalder demokratiet for den mest charmerende styreform af alle?

(558a - c)

- Hvad kritiseres demokratiet for i dette stykke? (Igen vær meget tekstnær - gerne med mange eksempler)

(558d - 560e) springes over

I dette afsnit beskrives det, hvorledes den demokratiske mand opstår. Han er opvokset hos sin oligarkiske gnier af en far uden kultur og uden unødvendigheder. Af nødvendigheder nævnes bl.a. brød og kød i nødvendige mængder, men alt derudover anses for unødvendigt frås, hertil hører også sex, fester, forfinet mad o.lign.

Men sønnen lokkes af nogle brodne kar i samfundet, der dels selv lever ødselt, og dels gerne vil tjene penge på andres ødselhed. Efter en indre kamp mellem at leve nøgternt og leve ødselt, overgiver han sig til det sidste, og dermed er den demokratiske mand født. Giv eleverne disse spørgsmål:

(561a - e)

- Hvorledes karakteriseres den demokratiske mandstype?

- Hvilke retningslinjer lever han efter? (igen vær meget tekstnær) - gerne med mange eksempler.

Det demokratiske samfund og den demokratiske mandstype bliver så anarkistisk, at intet fungerer, og derfor efterspørges en stærk leder til at få orden og struktur. Således opstår diktaturet og tyrannen.

Lad til sidst eleverne reflektere over, hvorvidt de synes denne beskrivelse er korrekt, delvis korrekt eller helt forkert. Om de ser disse træk ved demokratiet som positive eller negative - om de mener, de er en styrke, og hvorledes - eller en svaghed. Hvorledes man så kan forhindre en negativ udvikling? Eleverne skal opfordres til at bruge eksempler fra de andre tekster, der er blevet læst, fx Herodot.

Sammenlign med i dag. Ses nogle af de kritikpunkter i den måde, vi bedriver demokrati i 202X?

6. modul: Aristoteles – Statslæren – om demokrati, (6. bog, 1316b30 – 1318b1)

Lektien: læs kapitlet "2. Aristoteles", Side 30 – 33 i "Demokratiets historie – Fra oldtiden til nutiden". Læseformål: Stil tre spørgsmål ud fra teksten til dine klassekammerater.

Formålet med at komme ind på Aristoteles og at læse et uddrag af "Statslæren" eller "Politika" er at give eleverne et indblik i hvorledes tanker og ideer om styreformerne fortsatte efter Platon. At eleverne får set på den yderligere nuancering af at de enkelte styreformer findes flere varianter fra positive til negative.

Læseformål: Hvad karakteriserer henholdsvis de positive og de negative varianter af de tre klassiske styreformer?

I klassen:

1: Lad eleverne besvare hinandens spørgsmål fra deres lektie i grupper af fire. Hver gruppe udvælger et spørgsmål, som de ganske kort præsenterer for klassen.

2: frihed, lighed og retfærdighed. Giv eleverne disse opgaver:

- Individuelt: definer de tre ovenstående begreber ud fra din forståelse af dem
- Diskuter i grupper hvorledes I har defineret de tre ovenstående begreber
- Lav en kort opsummering af gruppens samlede forståelse af de tre begreber

3: Læs tekstuddraget af Aristoteles i grupperne. (6. bog, 1316b30 – 1318b1: *Vi har tidligere gennemgået...hvorimod magthavere er ligeglade.* Giv eleverne disse spørgsmål:

- Hvad siges der om de enkelte forfatningstypers varianter og kombinationer?
- Definer følgende begreber, som Aristoteles bruger dem i dette tekstuddrag: frihed, lighed og retfærdighed.
- Hvorledes stilles demokrati og oligarki overfor hinanden?
- Kommenter på følgende citat *Det er ofte svært at finde sandheden om lighed og retfærdighed, men det lykkes alligevel bedre end at overbevise de mægtige. For det er altid de svage, (5) der søger lighed og retfærdighed; hvorimod magthavere er ligeglade. (1318b1)*
- Sammenlign Aristoteles' fremstilling af demokratiet med Platons fremstilling.
- Sammenlign Aristoteles' forståelse af frihed, lighed og retfærdighed med jeres forståelse af samme begreber anno 202X (Punkt 2 i dagens program).

7. modul: Polyb, Styreformernes kredsløb, VI 4-10 fra "Antikkens Styreformer til Debat" v. Erik Christensen, Gyldendal 1978

Lektie: Læs kapitlerne 3. Polybios + Demokrati i Hellenistisk og romersk tid, side 33 – 35 i "Demokratiets Historie – fra Oldtiden til Nutiden". Læseformål: Stil tre spørgsmål ud fra teksten til dine klassekammerater.

Formålet med at læse et uddrag af Polyb er for at give eleverne et indblik i overgangen fra de græske filosoffer og det græske samfund til Cicero og det romerske samfund.

Læseformål: I hvilken rækkefølge nævnes de enkelte styreformer? Hvilke styrker og svagheder har de enkelte styreformer?

I klassen:

1: Lad eleverne læse uddraget af Polyb, "Styreformernes kredsløb", VI 4-10. Stil dem disse spørgsmål:

- I hvilken rækkefølge er kredsløbet?
- Hvorledes forholder stat og mand sig til hinanden?
- Sammenlign Polyb med henholdsvis Platon og Aristoteles.
- Hvad bliver der sagt om Lykurg og Sparta?

2: Læs kapitlet "Rom og Middelalderen", side 37 – 39 i "Demokratiets Historie – Fra Oldtiden til Nutiden". Lad eleverne finde svar på disse to spørgsmål:

- Hvem var Cicero?
- Hvad sker der efter Cicero?

3: Lad eleverne finde teksten "De Re Publica" § 42 - 70 af Cicero. De læser den første halvanden side sammen i klassen, fra "Scipio:...Statens myndighed ...til fordærv for hele staten" (side 72-73). Indled en diskussion om, hvorledes Cicero forholder sig til de tre klassiske styreformer.

8. modul "De Re Publica" § 42 - 70 af Cicero fra "Antikkens Styreformer til Debat" v. Erik Christensen, Gyldendal 1978

Lektie: Læs resten af uddraget "De Re Publica" § 42 - 70 af Cicero hjemme. Læseformål: Hvilke elementer fra de klassiske styreformer fremhæver Cicero som henholdsvis en styrke og en svaghed – hvilke vil han gerne videreføre, og hvilke vil han gerne dæmpe?

1: Eleverne skal lave en podcast på 5-10 minutter over Cicero. Rollespillet er, at de er fra Ciceros samtid, og hans ideer er helt friske.

De laver en podcast, hvor de sammenligner Cicero med de tidligere tænkere og samtidig laver en refleksion over, hvordan samfundet ville se ud, hvis Ciceros tanker bliver ført ud i livet.

2: Lad grupperne dele podcasts og lad dem kommentere på hinandens podcasts i form af konstruktiv kritik og spørgsmål.

9. modul: Perspektivering af antikkens tanker – bl.a. Grundtvig

Lektie: Læs den korte artikel om "[Grundtvigs syn på demokratiet 1831 - 1866](#)" (baggrundsstof). Læseformål: Hvad er Grundtvigs tanker om henholdsvis: folket, de nationalliberale, enevælden, almuebevidsthed og folkebevidsthed samt grundloven?

Formålet med en perspektivering til Grundtvig er, at eleverne bliver opmærksomme på, hvordan vi fik demokratiet til Danmark.

I klassen:

1: Se miniforedraget "[Demokrati og demokratisering](#)", og lad eleverne besvare følgende spørgsmål

- Hvornår fik vi demokrati i Danmark?
- Hvad forstås der ved de to begreber demokrati og demokratisering?
- Hvem vil I mene det spæde demokrati i Danmark er inspireret af?
- Hvornår har vi først et alment accepteret demokrati i Danmark ifølge dette oplæg?

2: Læs salmen "[Oplysning](#)" fra 1839 og spørg eleverne: Hvorledes går dette digt i dialog med antikkens debat om demokrati?

3: Lad eleverne orientere sig i de øvrige perspektiverende tekster med henblik på at kunne gøre brug af dem i den innovative proces. Det kan gøres ved, at eleverne læser en tekst hver, som de opsummerer for en gruppe. Dvs. de får et overfladisk kendskab til teksterne, så de efterfølgende kan vælge den/de tekster, de kan bruge til deres løsningsforslag i den innovative proces.

10 + 11. modul: De innovative moduler – Brug fortiden (antikken) til at forbedre /blive klogere på nutiden og fremtiden.

Formålet er, at eleverne lærer at bruge fortiden (antikken) til at forbedre /blive klogere på nutiden og fremtiden.

(Find links til Index-modellen og en forklaring af øvelserne under "Den innovative arbejdsform").

Da det er oldtidskundskab, der er faget, bør man lægge et benspænd ind om, at de skal bruge inspiration fra mindst to af de antikke kilder de har læst, samt mindst én af de perspektiverende tekster. På den måde sikres det, at eleverne bruger faget og deres faglighed.

Klassen indleder med at afdække, hvilke problemer demokratiet står ind for i det lille samfund "eget gymnasium".

1. Individuel brainstorm (3 minutter)
2. Fælles open space (10 minutter)
3. Find din gruppe (2 minutter)
4. Identificer en udfordring, brainstorm på en løsning, og definer jeres målgruppe (40 minutter)
5. Sum up – præsenter for én anden gruppe i klassen (10 minutter i alt til at 2 grupper præsenterer for hinanden).

6. Metarefleksion over den feedback, gruppen har fået fra opponentgruppen. Beslutning om, hvad gruppen skal lave hjemme inden næste lektion. Grupperne skal være klar til at kunne deltage i oraklet – dvs. de skal næsten være færdige med deres projekt/løsning.

Evaluering

Øvelserne under SumUp kan lægges ind dér, hvor man som lærer synes, de passer ind. Det er et værktøj, som både får eleverne til at sætte ord på produkt og proces. Det får elever til at forholde sig konstruktivt til andres produkter, men også at forholde sig konstruktivt til kritik og feedback. Som lærer kan man få et godt indblik i elevernes måde, de arbejder med det faglige stof på.

Det er vigtigt at gøre eleverne opmærksomme på, at de ikke skal forsvare deres løsningsmodel og tanker, når de får feedback. De skal tage de input, de får, med tilbage til gruppen og der se på, hvilke input de kan bruge i deres videre proces. Det er vigtigt, at der opstår et rum, hvor eleverne kan modtage kritiske spørgsmål og feedback konstruktivt, men også at eleverne lærer at stille kritiske spørgsmål til en løsningsmodel. Det er nemlig via de kritiske spørgsmål, gruppen kan begynde at metareflektere og videreudvikle deres løsningsmodel.

Som afslutning:

- Oraklet (sum up øvelse): Alle grupper finder et spørgsmål i forhold til deres projekt, som de ønsker, at klassens øvrige grupper debatterer. Del klassen op i større grupper 3-4 grupper i hver, så alle kan nå at stille deres spørgsmål og få svar. (Maks. 20 minutter)
- Gruppen metareflekterer over de input, de har fået fra de øvrige grupper, og gør sig klar til den endelige præsentation af deres projekt
- Præsentation i klassen af deres endelige produkt (50 minutter, ca. 5 minutter pr. gruppe + den tid, det tager at bytte rundt)
- Lad grupperne metareflektere over, hvad de skal gøre videre, hvis de gerne vil have deres idé gjort til virkelighed
- Metarefleksioner fremlægges

Har klassen fundet frem til gode, konstruktive tiltag til at fx forbedre dialogen på skolen eller aktivering af elevrådet, går disse forslag videre til skolens rektor.

Kreditering

Charlotte Straby Tranberg, Ørestad Gymnasium